

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 2Spp/2/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5022200352
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Elena Berthotyová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:5022200352.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. (sudca spravodajca) a JUDr. Mariána Trenčana v právnej veci žalobkyne: BILLA s.r.o., so sídlom: Bajkalská 19/A, 821 02 Bratislava, IČO: 31 347 037, zastúpenej advokátskou kanceláriou: SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., so sídlom: Šoltésovej 14, 811 08 Bratislava, IČO: 36 862 711, proti žalovanej: Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky, v konaní o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. k.: 4058/2022 zo dňa 05. apríla 2022, o návrhu žalobkyne na prikázanie veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 31S/111/2022 z dôvodu vhodnosti Krajskému súdu v Bratislave, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky návrhu žalobkyne **n e v y h o v u j e .**

odôvodnenie:

I.

1. Krajskému súdu v Žiline bola dňa 06.06.2022 doručená všeobecná správna žaloba žalobkyne, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo dňa 05. apríla 2022, č. k.: 4058/2022, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Liptovský Mikuláš zo dňa 09. februára 2022, č. j. 100/2022-410 Z-r, č. z. 97/2022 o uložení pokuty vo výške 15 000,- EUR za nedostatky zistené počas úradnej kontroly potravín.

2. Súčasťou uvedenej správnej žaloby bol aj návrh na prikázanie veci Krajskému súdu Bratislava, ktorý žalobkyňa odôvodnila vhodnosťou prikázania veci. Táto podľa žalobkyne vyplýva zo skutočností, že v súčasnosti medzi žalobkyňou a žalovanou prebiehajú viaceré skutkovo aj právne obdobné spory na Krajskom súde v Bratislave. Prikázaním veci Krajskému súdu v Bratislave by tak podľa žalobkyne bolo zabezpečené účelnejšie a rýchlejšie konanie. Tiež by sa zabránilo rozdielnym rozhodnutiam v obdobných veciach v dôsledku rozhodovania na odlišných krajských súdoch. Žalobkyňa poukázala aj na zásadu hospodárnosti konania a zníženia nákladov spojených s konaním (cestovné, strata času), nakoľko sídlom oboch účastníkov konania je Bratislava. Na záver žalobkyňa odkázala na niekoľko predošlých konaní, v ktorých jej návrhu na prikázanie veci bolo vyhovené.

3. Žalovaná vo vyjadrení k návrhu na prikázanie veci ponechala posúdenie otázky splnenia podmienok pre delegáciu vecí na rozhodnutie súdu. Súčasne však poukázala na skutočnosť, že viaceré právne aj skutkovo obdobné konania medzi žalobkyňou a žalovanou prebiehajú aj na iných krajských súdoch, nakoľko žalobkyňa vykonáva svoju činnosť v prevádzkarňach po celom území Slovenskej republiky. Žalovaná tiež vyjadrila názor, že pokiaľ by všetky konania medzi žalobkyňou a žalovanou boli sústredené na Krajskom súde v Bratislave, došlo by k neúmernému zaťaženiu správneho kolégia uvedeného súdu. Argumentáciu žalobkyne o predchádzaní neodôvodnených rozdielov v rozhodovacej činnosti súdov v prípade rozhodovania obdobných prípadov na odlišných krajských súdoch považuje žalovaná taktiež za nedôvodnú. Na záver poukázala na niekoľko predošlých konaní, v ktorých návrhu na prikázanie vecí nebolo vyhovené a vyjadrila názor, že nie sú dané výnimočné okolnosti odôvodňujúce prikázanie vecí miestne nepríslušnému súdu.

4. Krajský súd v Žiline predložil vec Najvyššiemu správneému súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o návrhu na prikázanie veci Krajskému súdu v Bratislave z dôvodu vhodnosti podľa § 85 ods. 3 zák. č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

II.

5. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky prejednal tento návrh ako súd príslušný na rozhodnutie o prikázaní podľa § 85 ods. 4 SSP a dospel k záveru, že v posudzovanom prípade nie sú splnené zákonné podmienky pre prikázanie veci z dôvodu vhodnosti.

Podľa § 85 ods. 3 SSP vec možno prikázať inému správneému súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti. Účastníci konania majú právo sa vyjadriť k tomu, ktorému správneému súdu by mala byť vec z dôvodu vhodnosti prikázaná, a tiež k dôvodom prikázania.

Podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi; príslušnosť súdu ustanoví zákon.

6. Rozhodovanie príslušným súdom je podmienkou spravodlivého súdneho konania a súčasťou práva na zákonného sudcu. Zásada zákonného sudcu predstavuje jednu zo základných záruk nezávislého a nestranného súdneho rozhodovania v právnom štáte a podmienku riadneho výkonu tej časti verejnej moci, ktorá bola súdom ústavne zverená. (Vid' Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 10Nds/2/2020 zo dňa 27.10.2020, body 9. a 11.) Prikázanie veci inému, než miestne príslušnému súdu z dôvodu vhodnosti, je zásahom do zákonom určenej príslušnosti súdov, do práv všetkých účastníkov konania na zákonného sudcu a výnimkou z ústavného princípu. K prikázaniu veci by preto malo dochádzať len výnimočne. V posudzovanom prípade súd nevzhladol dostatočnú mieru výnimočnosti pre odchylenie sa od uvedeného ústavného princípu a pre prikázanie veci inému, než v zmysle zákona príslušnému súdu.

7. Keďže prikázanie veci je zásahom do zákonom určenej príslušnosti súdu, musia byť dôvody vhodnosti uvedené v § 85 ods. 3 SSP mimoriadne závažné a dostatočne presvedčivé. Spravidla sú nimi také okolnosti, ktoré umožňujú rýchlejšie, hospodárnejšie a efektívnejšie prejednanie veci iným, než miestne príslušným správneým súdom. Miera ich výnimočnosti však musí byť minimálne rovnaká ako v prípade prikázania v zmysle § 85 ods. 1 a 2 SSP. Súd k výnimočnosti okolností a dôvodov, pre ktoré je resp. nie je možné prikázať vec miestne nepríslušnému súdu, odkazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 8Nds/1/2020, zo dňa 20.02.2020, najmä body 14. a 18. V uvedených bodoch súd dostatočne jasne vyjadril potrebu reštriktívneho výkladu ustanovenia § 85 ods. 3 SSP a držania sa základných zásad správneho súdneho procesu, najmä ak sú dané pochybnosti o výnimočnosti dôvodov pre prikázanie veci. Tiež odkázal na rozsiahlu rozhodovaciu prax Najvyššieho správneho súdu Českej republiky, podľa ktorého je dôvodom na prikázanie veci napríklad dlhodobý nepriaznivý stav žalobcu zodpovedajúci plnej invalidite alebo iné ťažké zdravotné postihnutie. Naopak, za nedostatočné sú považované argumenty ako predošlé zaoberanie sa žalobou totožného žalobcu s obdobnou problematikou, či rozhodovanie väčšieho množstva skutkovo obdobných vecí. Dôvody uvedené žalobkyňou súd, aj na základe uvedeného vyššie, nepovažuje za dostatočne mimoriadne pre prijatie záveru, že je daný prevažujúci záujem na tom, aby o veci rozhodoval iný, než miestne príslušný súd.

8. Žalobkyňa tiež argumentovala, že v súčasnosti medzi ňou a žalovanou prebiehajú na Krajskom súde v Bratislave ďalšie skutkovo aj právne obdobné konania. Nijakým spôsobom však nekonkretizovala, prečo by práve táto skutočnosť mala byť dostatočne mimoriadnym dôvodom pre vyhovenie jej návrhu na prikázanie veci miestne nepríslušnému súdu. Uvedené súd nepovažuje za podklad pre racionálny záver, že by týmto postupom bolo dosiahnuté hospodárnejšie, rýchlejšie, či spoľahlivejšie prejednanie veci než na Krajskom súde v Žiline, ktorý sa rovnako ako Krajský súd v Bratislave zaoberá aj ďalšími skutkovo či právne obdobnými prípadmi. Vzhľadom na závery prezentované v bode 8. tohto rozhodnutia súd uvedené nepovažuje ani za dostatočne mimoriadny dôvod pre prikázanie veci miestne nepríslušnému súdu z dôvodu vhodnosti.

9. Súd poukazuje na zásadu efektívnosti konania a prikláňa sa k argumentácii žalovanej, že medzi žalobkyňou a žalovanou v súčasnosti prebiehajú viaceré konania na jednotlivých krajských súdoch, a to vzhľadom na to, že žalobkyňa vykonáva svoju činnosť v prevádzkarňach po celom území Slovenskej republiky. Pokiaľ by všetky tieto konania boli sústredené na Krajskom súde v Bratislave, došlo by k neúmernému preťaženiu správneho kolégia daného súdu. Cieľom zákonodarcu pri stanovovaní príslušnosti súdov však pritom nepochybne bolo rovnomerné rozdelenie jednotlivých prípadov medzi všetky súdy Slovenskej republiky. (Vid' už cit. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 10Nds2/2022 zo dňa 27.10.2020.)

10. Čo sa argumentu žalobkyne o totožnom meste sídla (Bratislava) oboch účastníkov konania týka, súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Spp/1/2022 zo dňa 21.04.2022, najmä bod. 9. Založenie miestnej príslušnosti sídlom orgánu verejnej správy, ktorý rozhodoval v prvom stupni, je rozhodnutím zákonodarca v § 13 ods. 1 SSP. V čase schválenia SSP v Slovenskej republike pôsobilo množstvo subjektov, ktoré mali jedno sídlo (jednu centrálu) a množstvo prevádzkarní po celom jej území. Zákonodarca si bol vedomý, že môže bežne vzniknúť situácia, kedy sídlo centrály a sídlo druhostupňového orgánu budú na tom istom mieste. Napriek tomu sa rozhodol založiť miestnu príslušnosť správneho súdu sídlom prvostupňového správneho orgánu. Ak zákonodarca zvolil ako kritérium určenia miestnej príslušnosti sídlo orgánu verejnej správy, ktorý rozhodol v prvom stupni, je potrebné toto zákonné kritérium plne rešpektovať a úmyselne nevyhľadávať nepatrné dôvody na uplatnenie výnimky.

11. V súvislosti s rovnakým mestom sídla oboch účastníkov konania žalobkyňa poukázala tiež na zásadu hospodárnosti konania a zníženia nákladov na cestovné či za stratu času. Súd však nemôže hospodárnosť konania posudzovať len s ohľadom na trovy, ktoré vzniknú účastníkom konania, ale s ohľadom na celý priebeh konania a v úzkej súvislosti so zásadou rýchlosti konania. Uvedené preto takisto nemožno považovať za dostatočne výnimočný dôvod pre prikázanie veci miestne nepríslušnému súdu. Rovnaký názor vyslovil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v bode 27. uznesenia, sp. zn. 2Nds/1/2020 zo dňa 26.02.2020.

12. Tvrdenie žalobkyne, že prikázaním veci Krajskému súdu Bratislava, by sa zabránilo vzniku nedôvodných rozdielov v rozhodovaní obdobných sporov inými krajskými súdmi, nemožno považovať za dôvodné. Súd sa pritom priklonil k názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, prezentovanému v už cit. uznesení sp. zn. 10Nds/2/2020, bod. 20. zo dňa 27.10.2020, v zmysle ktorého ide len o subjektívne očakávanie žalobkyne. Bez konkrétneho odôvodnenia či faktických argumentov (rovnako ako v tomto prípade) nemôže byť okolnosťou pre prikázanie veci z dôvodu vhodnosti miestne nepríslušnému súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky tiež poukázal na skutočnosť, že SSP zakotvuje iné mechanizmy na predchádzanie nejednotnému rozhodovaniu správnych súdov (§ 20 SSP, § 22 SSP). Pokiaľ existuje takáto možnosť, je nutné v prvom rade aplikovať postup a mechanizmy stanovené zákonom a až následne siahť po iných, zákonom dovolených výnimkách.

13. Ako je zrejme aj z podaní účastníkov konania, ktorí poukázali na niekoľko rozdielnych rozhodnutí v konaniach o prikázanie veci z dôvodu vhodnosti, konštantná judikatúra nie je ustálená. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky by však na tomto mieste chcel poukázať na isté rozdiely v konaniach pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky, na ktoré žalobkyňa odkázala. V konaní, v ktorom bolo rozhodnuté uznesením sp. zn. 9Nds/3/2021 zo dňa 02.07.2021, žalovaná súhlasila s prikázaním veci z dôvodu vhodnosti z Krajského súdu v Prešove na Krajský súd v Bratislave. V prípade uznesenia sp. zn. 10Nds/11/2017 zo dňa 25.10.2017, sa žalovaná vôbec nevyjadрила. Je síce pravdou, že súhlas (vyjadrenie) nie je podmienkou pre vyhovie resp. nesúhlas (nevyjadrenie) pre nevyhovienie návrhu na prikázanie veci, ale nepochybne ide o okolnosť, ktorú súd pri rozhodovaní berie do úvahy. Rozdiel je viditeľný tiež v prípade uznesenia sp. zn. 6Nds/3/2017 zo dňa 13.12.2017, kde Najvyšší súd Slovenskej republiky v bode 10. konštatoval, že: „ ... je nevyhnutné upriamiť pozornosť aj na skutočnosť, že Krajský súd v Bratislave predtým, ako postúpil vec Krajskému súdu v Trenčíne vykonal v prejednávanej veci procesné úkony (výzva na vyjadrenie a predloženie spisov, uznesenie o priznaní odkladného účinku správnej žalobe a pod.), čím taktiež nesporne došlo k založeniu miestnej príslušnosti.“ Čo sa uznesenia sp. zn. 6Nds/1/2019 zo dňa 17.04.2019 týka, súd má o tomto rozhodnutí vedomosť, no súčasne poukazuje na iné, novšie rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a v nich obsiahnutú argumentáciu v obdobných prípadoch (napr. uznesenie, sp. zn. 7Spp/3/2021 zo dňa 26.01.2022, uznesenie sp. zn. 7Spp/1/2022 zo dňa 18.05.2022), ktorými návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti vyhovie nebolo.

14. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší správny súd Slovenskej republiky nemohol dospieť k záveru, že sú dané natoľko výnimočné okolnosti, aby mohla byť uplatnená výnimka z ústavného princípu a zásady zákonného sudcu postupom podľa § 85 ods. 3 SSP. Rozhodol preto spôsobom uvedeným vo výroku tohto uznesenia.

15. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3 : 0. (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.